

2. Nicolas Klein, research assistant at the Institute of Public International and European Law at the University of Goettingen: “Human Rights and International Investment Law: Investment Protection as Human Right?”

3. Luis Gonzalez Garcia, Barrister, Matrix Chambers. Former Deputy General Counsel for International Trade Negotiations of the Ministry of Economy in Mexico: «The Role of Human Rights in International Investment Law». Available at: <https://www.matrixlaw.co.uk/wp-content/uploads/2016/05/The-role-of-human-rights-in-international-investment-law.pdf>

4. International Human Rights Law. Available at: <https://www.diakonia.se/en/IHL/The-Law/International-Law1/International-Human-Rights-Law/>

5. Маковецкий М.Ю., кандидат экономических наук, доцент кафедры экономической теории и предпринимательства омского государственного университета им. Ф. м. Достоевского, «Инвестиции как ключевой фактор экономического роста». Available at: <https://cyberleninka.ru/article/n/investitsii-kak-klyuchevoj-faktor-ekonomicheskogo-rosta>

6. The investment climate in Ukraine. Available at: <https://mfa.gov.ua/en/about-ukraine/economic-cooperation/investment-climate-ukraine>

7. Nicholas J. Diamond (Assistant Editor) (Georgetown Law), «2019 in Review: International Investment Agreements and Human Rights». Available at: <http://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2020/02/08/2019-in-review-international-investment-agreements-and-human-rights/>

8. North American Free Trade Agreement. Available at: https://idatd.cepal.org/Normativas/TLCAN/Ingles/North_American_Free_Trade_Agreement-NAFTA.pdf

УДК 342.4

Охотнікова О. М., к.ю.н., доцент

Гедз В. О., здобувач вищої освіти

Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ, Україна

ПАРТІЙНА СИСТЕМА КИТАЮ ТА УКРАЇНИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Протягом становлення незалежності України, керівництво нашої держави неодноразово залежало від правлячих партій. Політичні партії задають курс та спрямовують вектор своїх дій на найбільш необхідні суспільні проблеми. Загалом партійна система будь-якої країни являє собою сукупність найбільш важливих політичних інститутів та політичних відносин.

Актуальність нашої теми полягає у постійних змінах партійної системи світу. Важливим питанням є визначення правлячих партій у найбільш прогресивних державах світу, аби зрозуміти їхній вплив на події сьогодення, зокрема курс міжнародної торгівлі, підтримка сторін у військово-політичних конфліктах, а також фінансування міжнародної економіки.

Питання партійної системи є досить розповсюдженим у сучасній політичній та юридичній науці. Велика кількість науковців опікувалися питанням партійної системи КНР та України: Н.А. Вінникова, В.В. Нонік, М.І. Обушний, О.В. Сітарський, В.М. Соловійов, М.В. Примуш, Ю.Р. Шведа.

Зокрема, перша типологія партійних систем була запропонована М. Дюверже у 1954 році[1, с. 7], вчений Ж. Блондель перший звернув увагу на кількість партій та їхню відносну частку. Щодо партійної системи КНР, то значна кількість науковців розглядали дане питання у своїх працях. Зокрема, М. Вінникова досліджувала дисфункціональність сучасних партійних систем як форм політичного представництва, порівнюючи європейські та азійські держави. В. Нонік досліджував шлях вирішення проблеми партійної системи КНР, а саме корупцію та бюрократизм, та запропонував впровадження даних методів для вирішення проблем партійної системи України[2, с. 5], а М. Таран у своїй праці розглядала КПК в державно-суспільній системі КНР[3, с. 119]. Значна кількість вітчизняних науковців присвятили свої праці розкриттю питання важливості партійної системи у житті суспільства. До прикладу, О. Сітарський досліджував вплив партійної системи у перехідних та демократичних суспільствах на формування засад державного управління[4, с. 26], а такі науковці, як М. Обушний, М. Примуш та Ю. Шведа досліджували різні аспекти формування партійної системи України.

Перш за все, досліджуючи дане питання, слід зазначити, що класичним вважається визначення партійної системи М. Дюверже: це форми та умови співіснування політичних партій у певній державі. Науковець відзначає динамічність цієї системи та фактори, які впливають на неї: кількість партій, їх розміри, домінуючі системи, творення коаліцій, географічне розміщення осередків політичних партій[1, с. 28]. Дж. Сарторі визначає партійну систему, як систему взаємної діяльності, яка є результатом конкуренції між партіями. Г. Даадлер, визначаючи партійну систему, наголошує на зв'язку партійної системи і політичної еліти. Політичні партії, на думку дослідника, є інституціоналізацією політичних конфліктів між елітними групами. І тому політичні партії є своєрідним результатом консенсусу між цими елітними групами [2, с. 19].

Говорячи про партійну систему Китаю, хибним є твердження, що Китай є однопартійною державою. У КНР окрім правлячої Комуністичної партії є також ще 8 демократичних партій, таких як: Революційний комітет гоміндану Китаю (заснований 1948 р.); Демократична ліга Китаю (створена 1941 р.); Китайська асоціація демократичного національного будівництва (1945 р.); Селянсько-робітничая демократична партія Китаю (1930 р.), однак в юридичній літературі КНР і досі характеризують як однопартійну державу, де правлячу роль посідає КПК. У Статуті Комуністичної партії Китаю, прийнятому на її XII з'їзді 1982 р., КПК називається "керівним ядром справи соціалізму в Китаї". Статус Комуністичної партії як єдиної керівної та правлячої партії закріплено Конституцією Китаю. Однак, унікальність КНР полягає в тому, що створюючи уявлення про формальну демократію, ми отримуємо фактично зворотній процес. Компартия, таким чином, намагається створити образ політичного

плюралізму, продемонструвати своє прагнення до врахування думок всіх прошарків населення і, відповідно, довести, що найважливіші рішення в країні приймаються на основі унікального власне китайського політичного консенсусу[3, с. 118]. Однак, навіть при такому розкладі подій присутні певні переваги.

Саме твердження Г.Даадлера керівництво КНР взяло за основу діяльності власної партійної системи. Відповідно до Закону КНР «Про державних службовців» [5] та Основного Закону КНР, а саме ст.23 Конституції КНР «Держава готує різних фахівців, службовців справі соціалізму, розширює ряди інтелігенції, створює умови для повного прояву її ролі в справі соціалістичної модернізації»[6]. Досліджуючи партійну систему Китаю, ми наткнулися на феноменальне явище Китаю - КПК. Протягом тривалого часу КПК позиціонувала себе як партія робітників та селян. В умовах економічних реформ її лави неодмінно почали поповнюватися інтелектуалами, бізнес-управлінцями та іншими професіоналами. Партія залишається кузнею управлінських державницьких кадрів. Злиття партійних та державних посад значною мірою посилює владні повноваження, проте супроводжується і негативними наслідками. Бюрократизація і, як один із наслідків, корупція для сучасного Китаю є серйозними багатоплановими проблемами[3, с. 117]. Однак, і для цієї проблеми існує вирішення. Причини корупції в Китаї мають структурний характер і виникають через спотворення трансформаційних процесів, що зараз відбуваються в суспільстві і в економіці країни. У зв'язку з цим уряд і КПК реалізують цілу низку заходів, спрямованих на підвищення відповідальності політичної і юридичної систем, удосконалення механізмів стримування та протидії у суспільстві [4, с. 32].

Щодо партійної системи України, то вона належить до країн із перехідним типом суспільства, адже до проголошення незалежності у 1991 році Україна знаходилася під впливом СРСР, особливо під впливом КПУ. Щодо становища після здобуття незалежності, то відповідно до ст.36 Конституції України «Громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав...» [7]. Однак, відповідно до ч.9 ст.5 ЗУ «Про політичні партії» в Україні заборонені політичні партії основними цілями яких є «...пропаганда комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та їх символіки» [8]. Отже, як бачимо, у партійних системах України та Китаю є вагома відмінність, комуністична ідеологія. КНР спрямовує свої дії на побудові соціалізму і керується ідеологією комунізму, однак Україна навпаки забороняє діяльність партій, в основу яких покладена ідеологія комунізму.

В основу української системи ліг принцип багатопартійності, і він не формальний як у Китаї, а фактичний. Відповідно до досліджень Центру Разумкова, виявлені основні проблеми партійної системи, зокрема низьку стабільність партійної системи; низький рівень суспільної легітимності партійної системи та, як наслідок – партизованої влади; конфліктний характер відносин між “полюсами” – суб’єктами партійної системи, що породжує

нестабільність влади та періодичні політичні кризи, провокує порушення прав опозиції, дестабілізує суспільно-політичну ситуацію в цілому [9].

Порівнюючи партійні системи України та Китаю, варто звернути увагу на підтримку населення правлячих політичних сил. Дослідження Центру Разумкова показало, що половина (53%) громадян вважають, що в Україні немає партій, які користувалися б підтримкою в усіх регіонах України, були б дійсно загальнонаціональними [9]. Натомість у КНР 88% підтримки населення, правляча партія користується надзвичайною підтримкою та пошаною, завдячуючи високому рівню політичної культури та зацікавленості до втілення колективних інтересів, що являється ще однією перевагою КНР.

Отже, дослідивши партійні системи України та Китаю, ми дійшли до висновку, що об'єднуючим фактором для даних систем є вплив комуністичної ідеології, хоча в Китаї він існує і сьогодні, однак Україна зазнала його будучи у складі СРСР та на етапі становлення незалежності. Партійна система КНР спрямовує свої дії на підготовку висококваліфікованих партійних працівників, які своїми діями продовжуватимуть отримувати підтримку населення. Ми вважаємо, що даний елемент необхідно спробувати реалізувати і в Україні, адже готуючи висококваліфікованих партійних працівників, Україна зможе вийти на новий рівень політичної свідомості, однак саме працівників демократичної партійної системи. Також керівництву України варто звернути увагу на заходи протидії корупції, які запропонувала партійна система Китаю, реалізувавши їх у життя, ми зможемо значно знизити рівень вітчизняних корупціонерів.

Список літератури

1. Дюверже М. Политические партии / пер. з фр. Л. А. Зими́на. – М. : Академ. проект, 2000. 558 с.
2. Сітарський О.В. Вплив партійних систем у перехідних та демократичних суспільствах на формування засад державного управління. *Демократичне врядування*. 2009. Вип. 3. С. 1–8. URL: http://lvivacademy.com/vidavnistvo_1/visnik3/fail/+Sitarskyj.pdf
3. Таран М. Комуністична партія Китаю в державно-суспільній системі КНР у період «Реформ відкритості»: спроби пристосування до нових суспільно-політичних реалій. *Китайська цивілізація: традиція та сучасність*. Зб.ст. К., 2007. С. 117–123. URL:<http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/31306>
4. Нонік В. В. Антикорупційний досвід Китаю: від імперських часів до сьогодення. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. №12. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/8.pdf
5. Про державних службовців : Закон КНР від 27.04.2005. URL: <https://asia-business.ru/law/law3/education/>
6. Конституція КНР від 04.12.1982 URL: https://chinalaw.center/constitutional_law/china_constitution_revised_2018_russian/
7. Конституція України від 28.06.1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141
8. Про політичні партії : Закон України від 05.04.2001 р., № 2365-III, *Відомості Верховної Ради України*. №23, 2001, Ст. 118

9. Громадська думка післявиборчого опитування. URL: http://www.razumkov.org.ua/upload/1423821492_file.pdf

УДК 343.237

Печора К. В., курсант

Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

Науковий керівник: Кісілюк Е. М., к.ю.н., доцент, начальник відділу професійної підготовки управління професійної освіти та науки Департамент персоналу Міністерства внутрішніх справ України, м. Київ, Україна

ЗЛОЧИННІ СПІЛЬНОТИ: ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Групова злочинна діяльність створює підвищену суспільну небезпеку не лише тому, що вона значно полегшує вчинення злочину, а й тому, що таке явище викликає глибоку тривогу у суспільстві. Дана діяльність передбачає форму вчинення злочину, коли зусилля двох або більше суб'єктів злочину спрямовані на досягненні єдиного злочинного результату.

Основою об'єднання суб'єктів у злочинних спільнотах, на думку А. І. Долгової, є їх спільна організаційна діяльність щодо створення найбільш сприятливих умов для злочинної діяльності різних організованих формувань (банди, організовані групи, злочинні організації тощо). Діяльність таких суб'єктів спрямована більше на виконання соціальної функції: формування почуття приналежності до спільноти, надання особливого статусу в кримінальному середовищі, поширення ідеології, що виправдовує протиправну діяльність, забезпечення умов для обміну інформацією тощо [1, с. 364].

Розглядаючи питання кримінальної відповідальності членів злочинних спільнот, потрібно зазначити, що вчинення злочину у співучасті не завжди збільшує його соціальну небезпеку, а внесок у злочинний результат залежить не тільки від виду та форми співучасті, але й від активності та ефективності діяльності того чи іншого співучасника.

Традиційно в науці кримінального права існує два види співучасті. Коли йде мова про злочинні спільноти, мається на увазі так звана складна співучасть, коли крім виконавця залучаються організатор, підбурювач або пособник, тобто умисна спільна участь у вчиненні злочину кількох винних осіб з різним ступенем їх організації. Між тим, чинне законодавство не містить формалізованого підвищення відповідальності залежно від форм та видів співучасті та навіть не заявляє про підвищену небезпеку злочину, вчиненого у співучасті [2, с. 57-58].

Співучість як форма злочинної діяльності не створює конкретних підстав для кримінальної відповідальності. Положення ч. 1 ст. 2, що підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину, передбачений КК України, поширюється й